

საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემია

ACADEMY OF AGRICULTURAL
SCIENCE OF GEORGIA

საქართველოში მინდვრის კულტურების სწორი მორიგეობის
საფუძველზე შემოსაღები თესვბრუნვების სანიმუშო სქემების შესახებ
(რეკომენდაციები)

თბილისი 2015

რეკომენდაციების ავტორები:

ბიზი ცაბურიშვილი – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი;

შ. დვდარიანი - სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატი;

ზ. მახარაშვილი - უფროსი მეცნიერ მუშაკი;

ჟ. სარალიძე - უფროსი მეცნიერ მუშაკი.

რედაქტორი: ელგუჯა შაფაძიძე – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი, აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი.

რედაქტორისბან

რეკომენდაციები “საქართველოში მინდვრის კულტურების სწორი მორიგეობის საფუძველზე შემოსაღები თესლბრუნვების სანიმუშო სქემები”, დამუშავებულია XX საუკუნის 90-იან წლებში ყოფილი

ი. ნ. ლომოურის სახელობის საქართველოს მიწათმოქმედების სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის თანამშრომლების, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატის შ. დევდარიანის, უფროსი მეცნიერ მუშაკების ზ. მახარაშვილის და ჯ. სარალიძის მიერ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრის, აკადემიკოს გივი ცაგურიშვილის ხელმძღვანელობით.

რეკომენდაციების გამოცემის მიზანია საქართველოში ისევ განახლდეს მეცნიერულად დასაბუთებული თესლბრუნვების შემოღება და ათვისება, ვინაიდან თესლბრუნვა წარმოადგენს მიწათმოქმედების ძირითად რგოლს, რომელიც უზრუნველყოფს მიწის ინტენსიურად გამოყენებას, ნიადაგის ნაყოფიერების ამაღლებას და მოსავლიანობის ზრდას და სხვა მნიშვნელოვანი პარამეტრების ეფექტურობის ამაღლებას.

რეკომენდაციებში მოყვანილია სარწყავი ნაკვეთების პირობებში ერთწლიანი კულტურების მოსავლიანობის შესახებ და ეს ნიშნავს, რომ დღეისათვის სარწყავი სისტემის აღდგენის საკითხები უპირველესი პრიორიტეტი უნდა იყოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროში განხორციელებული სამელიორაციო პროგრამებისა.

რაც შეეხება რეკომენდაციებში ზონების მიხედვით განხილულ თესლბრუნვების ვარიანტებს, საქართველოს სხვა ზონებთან ერთად მოყვანილა VI ზონის მონაცემებიც, რომლებიც ეხება სამხრეთ ოსეთის მეხილეობის და მეცხოველეობის ზონას და ეს ბუნებრივიცაა, ვინაიდან სამხრეთ ოსეთი საქართველოს განუყოფელი ნაწილია და 2008 წლის აგვისტოში საქართველოზე რუსეთის აგრესიისა და ომის შემდეგ მთელ მსოფლიოში მხოლოდ რუსეთი აღიარებს სამხრეთ ოსეთს, როგორც დამოუკიდებულ სახელმწიფოს.

რეკომენდაციები გამოცემული იყო საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საინფორმაციო - საგამომცემლო განყოფილების მიერ 1998 წელს, მაგრამ იგი აქტუალურობას და პრაქტიკულ მნიშვნელობას დღესაც არ კარგავს, პირიქით იგი დიდ დახმარებას გაუწევს მთლიანად საქართველოს მასშტაბით სოფლის მეურნეობაში დასაქმებულ ფერმერებს, კოოპერატივებს, სპეციალისტებს, დაინტერესებულ პირებს, აგრარული განათლების მაგისტრებსა და დოქტორანტებს, აგრეთვე იგი სანიმუშო პრაქტიკული ხასიათის ნაშრომს წარმოადგენს აგრონომიული ფაკულტეტის ბაკალავრებისათვის. სწორედ ეს არის დღეისათვის რეკომენდაციების გამოცემის მიზეზი და რედაქტორის მთავარი მიზანიც.

შესავალი

საქართველოს მიწათმოქმედთა წინაშე სადღეისოდ დასმული ამოცანების წარმატებით გადაწყვეტა, რაც გულისხმობს სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა მოსავლიანობის ზრდასთან ერთად ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის მიღებას და გარემოს გაჭუჭყიანების მინიმუმამდე შემცირებას, შესაძლებელია მხოლოდ წარმოების მაღალი კულტურის და სოფლის მეურნეობის სწორად გაძღოლის საფუძველზე, რაც თავის მხრივ აუცილებელს ხდის წარმოებაში მეცნიერულად დასაბუთებული თესლბრუნვების შემოღებას და ათვისებას.

მეცნიერულად დასაბუთებული თესლბრუნვების შემოღება და ათვისება უზრუნველყოფს: *მიწების ინტენსიურად გამოყენებას, ნიადაგის ნაყოფიერების ამაღლებას და თესლბრუნვაში მონაწილე ყველა კულტურის მოსავლიანობის ზრდას, შხამქიმიკატების, ჰერბიციდების და მინერალური სასუქების ამჟამად მოქმედი აგროწესებით რეკომენდებული ნორმების მინიმუმამდე შემცირების პირობებში.*

ამდენად, თესლბრუნვა წარმოადგენს მიწათმოქმედების ძირითად რგოლს. იგი არის არა მარტო მიწათმოქმედების აგროტექნიკური ელემენტი, არამედ მთელი მეურნეობის ორგანიზაციის გაუმჯობესების და მისი ეკონომიკური ამაღლების მნიშვნელოვანი წინაპირობა.

მეცნიერული გამოკვლევებით და საწარმოო გამოცდილებით დადგენილია, რომ თითოეულ მცენარეს ყავს თავისი მავნებელ-დაავადებანი და ერთი და იგივე კულტურის ერთ ნაკვეთზე წლების განმავლობაში ზედიზედ თესვის პირობებში მათი გამრავლება ინტენსიურად მიმდინარეობს და დიდ ზიანს აყენებს კულტურას, ამცირებს მის მოსავალს.

მართალია, მავნებელ დაავადებათა და სარეველების საწინააღმდეგოდ სადღეისოდ ბევრი ქიმიური პრეპარატი მოგვეპოვება, მაგრამ მათი გამოყენება ხშირად არ იძლევა სასურველ შედეგს, ან მათი ეფექტი იმდენად მცირეა, რომ სანახევროდაც ვერ ანაზღაურებს გაწეულ ხარჯებს, ამავე დროს, რაც მთავარია, ეს პრეპარატები იწვევენ ნიადაგში არსებულ სასარგებლო ფაუნის განადგურებას და გარემოს დაბინძურებას.

კულტურათა სწორ მორიგეობას თესლბრუნვაში ის უპირატესობა აქვს, რომ ერთი ჯგუფის მცენარეთა მავნებლები, მეორე ჯგუფის მცენარეებს ვერ აზიანებენ. მაგალითად, მავნებელი *პურის ბზუალა და მწვანე თვალა შვედური ბუზები*, აგრეთვე *ფესვის სიღამპლე, ჟანგოვანი სოკოები გუდაფშუტების და სხვა*, აზიანებენ თავთავიან პურეულს, ხოლო მათგან არ ზიანდება: *სიმინდი, მზესუმზირა, ჭარხალი, პარკოსნები და სხვა*; ამრიგად აღნიშნულ მავნებელ-დაავადებებთან რადიკალური ბრძოლის საშუალებაა თესლბრუნვაში ზემოაღნიშნული კულტურების სწორი მორიგეობა.

მთავარი მაინც ის არის, რომ თესლბრუნვების შემოღებასთან ერთად მეურნეობაში ხორციელდება სხვადასხვა სამეურნეო დონისძიებათა კომპლექსი, ნასვენი და ნაჩხატი მიწების ათვისება, ყამირი მიწების სასოფლო-სამეურნეო ბრუნვაში მოქცევა, ბუნებრივი სავარგულების გაუმჯობესება, დაჭაობებული ნაკვეთების დაშრობა, ქარსაცავი ნარგაობების სწორი გაადგილება, ფერდობებისა და ხევების გამოყენების გაუმჯობესება და სხვა. ყოველივე ეს ხელს უწყობს მეურნეობის კუთვნილებაში მყოფი მიწების მაქსიმალურ გამოყენებას, რაც თავისთავად იწვევს სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის მოცულობის გადიდებას, მეურნეობის ეკონომიკურ გაძლიერებას.

აქედან გამომდინარე, თუ გვაქვს შემოღებული და ათვისებული მეცნიერულად დასაბუთებული სწორი თესლბრუნვები, ეს იმას ნიშნავს, რომ გვაქვს მიწათმოქმედების მაღალი კულტურა.

რომ უფრო ნათელი გახდეს თესლბრუნვების მნიშვნელობა, გავაანალიზოთ ი. ნ. ლომოურის სახ. საქართველოს მიწათმოქმედების სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში და მის ქსელში XX საუკუნის 90-ან წლებში ჩატარებული ცდების შედეგები.

ამ ცდების მიხედვით მუხრანის ველის სარწყავ პირობებში მოწყობილ 7 - მინდვრიან თესლბრუნვაში მიღებული იქნა ხორბლის მოსავალი 46,4 ც/ჰა, ხოლო ზედიზედ თესვის პირობებში თანაბარი განოყიერებისას 36,0 ც/ჰა, ე.ი. თესლბრუნვამ ხორბლის საჰექტარო მოსავალი 10,4 ცენტნერით გაიზარდა. აქ საინტერესოა ის ფაქტი, რომ ზედიზედ თესვის პირობებში მინერალური სასუქების ფონზე ჰექტარზე 40 ტონა ნაკელის დამატებამაც ვერ უზრუნველყო ხორბლის მოსავლიანობის დონის გაზრდა თესლბრუნვის დონემდე და 4,8 ცენტნერით ჩამორჩა მას.

სიდნაღის რაიონში შირაქის ველზე მოწყობის თესლბრუნვაში ხორბლის მოსავალმა შეადგინა 28,4 ც/ჰა, მაშინ როდესაც რაიონის საშუალო მოსავალი 18,3 ც/ჰა-ს არ აღემატებოდა; ამავე თესლბრუნვაში მზესუმზირის თესლურას საშუალო მოსავალმა შეადგინა 24,2 ც/ჰა-ზე და თითქმის 2,5 ჯერ გადააჭარბა ამ კულტურის საშუალო მოსავალს თესლბრუნვის გარეშე მინდორზე.

ტირიფონას ველის სარწყავ პირობებში საშემოდგომო ხორბლის მოსავალმა თესლბრუნვაში შეადგინა 37,9 ც/ჰა-ზე, ხოლო ზედიზედ თავის პირობებში - 20 ც/ჰა.

საქართველოს სასოფლო სამეურნეო ინსტიტუტის XX საუკუნის 90-იანი წლების მონაცემებით მუხრანის სასწავლო მეურნეობაში თესლბრუნვის შემოღებამდე 100 ჰა სავარგულზე იწარმოებოდა 16,6 ც საკვები ერთეული, ხოლო თესლბრუნვის ათვისების შემდეგ 71,6 ც. ამასთან ერთად ცენტნერი საკვები ერთეულის თვითღირებულება 40% - ით შემცირდა.

ამავე მეურნეობაში თესლბრუნვის ათვისებამდე სიმინდის მარცვლის მოსავალი ჰექტარზე შეადგენდა 14,1 ც-ს, თესლბრუნვის ათვისების შემდეგ კი-64,0 ც-ს. საშემოდგომო ხორბლის მოსავალი შესაბამისად 9,3 – 26,1 ც/ჰა.

თესლბრუნვის შემოღებამ და ათვისებამ ყოველგვარი პირობები შექმნა მარცვლეული კულტურების მაღალი მოსავლის მისაღებად წითეწყაროს, სიღნაღის, თელავის, გურჯაანის, ახმეტის, ყვარელის და გარდაბნის რაიონებში.

თესლბრუნვის შემოღებას და ათვისებას დიდად ზღუდავს ქვეყნის ტერიტორიის რელიეფური პირობები. ყოფილი საქართველოს მიწათმოქმედების საპროექტო ინსტიტუტის მონაცემებით საქართველოს მთელი სახნავი მიწების მხოლოდ 39% ანუ 264 ათასი ჰექტარია განლაგებული ზღვის დონიდან 500 მეტრამდე სიმაღლის ზონაში, ე .ი. იმ ზონაში, სადაც შესაძლებელია ვიქონიოთ მიწათმოქმედების მაღალი დონე; მაშინ, როდესაც 401 000 ჰექტარი სახნავი მდებარეობს ზღვის დონიდან 500-2000 მეტრამდე სიმაღლის ზონაში, სადაც ნაკვეთების წვრილკონტურიანობის და დიდი დახრილობის გამო, გაძნელებული ან სრულიად შეუძლებელია სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის გამოყენება, და თავისთავად ცხადია, სწორი თესლბრუნვების შემოღება და ათვისება.

ასეთ ზონებში სადაც ამჟამად ფართო გასაქანი ეძლევა გლეხული მეურნეობის განვითარებას, უნდა განხორციელდეს მიწათმოქმედების კულტურების ამადლების ისეთი შედარებით მარტივი საშუალებანი, როგორცაა 2-3 მინდვრიანი თესლბრუნვები, სადაც მოკლე როტაციაში იმორიგეებენ ამა თუ იმ ზონაში გავრცელებული კულტურები. მაგალითად, თავთავიანი კულტურები, კარტოფილი, ერთწლოვანი ბალახები ან თავთავიანები, სასილოსე სიმინდი ან ნაყოფცვლა ერთ მინდორზე და სხვა.

შემოსაღები თესლბრუნვების ტიპი და რაოდენობა უნდა განისაზღვროს მეურნეობის სპეციალიზაციის და მასში დარგების შეთანაწყოების მიხედვით, მაგალითად, თუ მეურნეობა მარცვლეულის მიმართულებისაა, მასში საკმარისი იქნება ერთი სამინდვრე ტიპის თესლბრუნვის შემოღება, მაგრამ თუ მეურნეობა მრავალდარგოვანია, ე.ი. დიდი ადგილი უჭირავს მეცხოველეობას, მებოსტნეობას და სხვა, აქ მინდვრის თესლბრუნვასთან ერთად შემოღებული უნდა იქნეს სპეციალური თესლბრუნვები ფერმისათვის, ბოსტნისათვის და სხვა.

რეკომენდებული თესლბრუნვების სქემებში კულტურების მორიგეობა აგებულია შემდეგ პრინციპებზე:

1. მარცვლოვანი მთლიანი სათესი და ფოთლოვანი სათოხნი კულტურების რეგულარული მორიგეობა;
2. 8⁰ - 10⁰ და უფრო მეტი დახრილობის ფერდობებზე სათოხნი კულტურების სრული გამორიცხვა თესლბრუნვიდან;

3. სარწყავ და ტენით უზრუნველყოფილ მიწების მაქსიმალური დატვირთვა სანაწვერალო და შუალედური კულტურებით;
4. თესლბრუნვაში მონაწილე ამა თუ იმ კულტურისათვის წინამორბედის სწორი შერჩევა იმ ანგარიშით, რომ უზრუნველყოფილი იქნეს ნიადაგის დამუშავების და თესვის ოპტიმალური ვადების დაცვა.

რეკომენდებული მინდვრის თესლბრუნვის სქემები ძირითადად 4 სახისაა:

1. ნათესბალახიანი, სადაც მრავალწლოვანი ბალახების კუთრი წილი ნათესების სტრუქტურაში 25-30 % უდრის;
2. საკვები, სადაც მრავალწლოვანი ბალახების ხვედრითი წილი თესლბრუნვის დანიშნულების მიხედვით 50-60% აღწევს;
3. ეროზიის საწინააღმდეგო, სადაც მრავალწლოვანი ბალახების მთლიან სათესი და სათოხნი კულტურების ხვედრით წილს განსაზღვრავს ფერდობის დახრილობის სიძლიერე;
4. სათოხნი, სადაც სათოხნი კულტურებს წამყვანი ადგილი უჭირავთ;
5. სარწყავ და ბუნებრივი ტენით უზრუნველყოფილ მიწებზე მრავალწლოვანი ბალახებიდან დაითესება იონჯა – მრავალსათიბი კონდრის ნარევი, ხოლო მშრალ გვალვიან ურწყავ მიწებზე ესპარცეტის და სათითურას ნარევი.

გარდა ამისა, შიდა ქართლის და გარე კახეთის ძლიერ გვალვიან ურწყავი ადგილებისათვის რეკომენდებულია მარცვლეულ - ანეულიანი თესლბრუნვების შემოღება, სადაც შავ ანეულს უნდა დაეთმოს სახნავი ფართობის 10-15 % მდე.

საკვები თესლბრუნვების სქემები ერთმანეთისგან განსხვავდებიან სამეურნეო დანიშნულებით და მათი შედგენისას უპირველეს ყოვლისა მხედველობაშია მიღებული მეურნეობაში ამა თუ იმ სახის საკვების საჭიროება, აქედან გამომდინარე ცალ-ცალკეა მოცემული ფერმისპირა სათიბ-საძოვრის, ბრიკეტების და

გრანულების დასამზადებელი, მერძეული და მესორცული მიმართულებების მეურნეობებისათვის და მელორეობის ფერმებისათვის გამოსადეგი თესლბრუნვის სქემები.

ამავე ჯგუფში მოთავსებულია კოლხეთის დაბლობზე, ზემო აჭარაში, სამხრეთ საქართველოს მთიანეთში და მთელ დასავლეთ საქართველოს რაიონებში მოსაწყობი თესლბრუნვის სქემები, რომელნიც ერთდროულად ემსახურებიან როგორც საკვებ მოპოვების, ისე მარცვლეულის წარმოებას.

საკვები თესლბრუნვის ერთ - ერთი ძირითადი დანიშნულებაა ზაფხულის პერიოდში პირუტყვის განუწყვეტელი დაკმაყოფილება მწვანე საკვებით. ამისათვის რეკომენდაციაში მოცემულია ეგრეთწოდებული სათეს-საძოვრის ტიპის თესლბრუნვის სქემები, რომლებშიც მრავალწლოვანი ბალახებთან ერთად მონაწილეობენ: საკვები ძირხვენები და საკვები ბახჩეული, ერთწლოვანი ბალახები, სიმინდი, საშემოდგომო ქერი, სასილოსედ და მწვანე საკვებად და მრავალწლოვანი მარცვლოვანი ბალახნარევეები გამოთიშულ მინდორზე საძოვრად.

მრავალსათიბი კოინდრის ნარევი, ხოლო მშრალ გვალვიან ურწყავ მიწებზე ესპარცეტის და სათითურას ნარევი.

გარდა ამისა, შიდა ქართლის და გარე კახეთის ძლიერ გვალვიან ურწყავი ადგილებისათვის რეკომენდებულია მარცვლეულ - ანუელიანი თესლბრუნვების შემოღება, სადაც შავ ანეულს უნდა დაეთმოს სახნავი ფართობის 10-15 % მდე.

საკვები თესლბრუნვების სქემები ერთმანეთისგან განსხვავდებიან სამეურნეო დანიშნულებით და მათი შედგენისას უპირველეს ყოვლისა მხედველობაშია მიღებული მეურნეობაში ამა თუ იმ სახის საკვების საჭიროება, აქედან გამომდინარე ცალ-ცალკეა მოცემული ფერმისპირა სათიბ-საძოვრის, ბრიკეტების და გრანულების დასამზადებელი, მერძეული და მესხორცული მიმართულებების მეურნეობებისათვის და მეღორეობის ფერმებისათვის გამოსადეგი თესლბრუნვის სქემები.

ამავე ჯგუფში მოთავსებულია კოლხეთის დაბლობზე, ზემო აჭარაში, სამხრეთ საქართველოს მთიანეთში და მთელ დასავლეთ საქართველოს რაიონებში მოსაწყობი თესლბრუნვების სქემები, რომელნიც ერთდროულად ემსახურებიან როგორც საკვებ მოპოვების, ისე მარცვლეულის წარმოებას.

საკვები თესლბრუნვების ერთ - ერთი ძირითადი დანიშნულებაა ზაფხულის პერიოდში პირუტყვის განუწყვეტელი დაკმაყოფილება მწვანე საკვებით. ამისათვის რეკომენდაციაში მოცემულია ეგრეთწოდებული სათეს-საძოვრის ტიპის თესლბრუნვის სქემები, რომლებშიც მრავალწლოვან ბალახებთან ერთად მონაწილეობენ: საკვები ძირხვენები და საკვები ბახჩეული, ერთწლოვანი ბალახები, სიმინდი, საშემოდგომო ქერი, სასილოსედ და მწვანე საკვებად და მრავალწლოვანი მარცვლოვანი ბალახნარევეები გამოთიშულ მინდორზე საძოვრად.

მინდორის თესლბრუნვა

I-II. ალაზნის ვაკის მდინარეების ზონა მეთამბაქორობით და ბარე კახეთის მდინარის მარცვლეულის და მესხორცელოვანი ზონა - /ლაბოლენის, ახმეტის, თელავის, ყვარელის, საბარეჯოს, ბურჯანის, სიღნაღის, წითელწყაროს რაიონები/

რაიონი	საკვების დაბრუნება ვრცელდება	სარწყავი ურწყავი	კულტურათა მორიგება თესლბრუნვაში	ნათესების სტრუქტურა %-%-ით
1	2	3	4	5
ლაგოდეხი	0-5	ბუნებრივი ტენიო უზრუნველყოფილი	1. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 2. თამბაქო ეთერზეთოვანი კულტურები; 3. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 4. სიმინდი სამარცვლედ; 5. სამარცვლე პარკოსნები /სოიო, ლობიო/ 6. საშ. ქერი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 7. თამბაქო; 8. სამარცვლე პარკოსნები	საშ. თავთავიანები 37,5 სიმინდი-12,5 თამბაქო-18,7 სამარცვლე პარკოსნები 25,0 ეთერზეთოვანი კულტურები 6,3 სანაწვერალ კულტურები 37,5
	0-5		II პარიანტი 1. საშ. ხორბალი; 2. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად;	საშ. თავთავიანები 42,7

მრავალსათიბი კოინდრის ნარევი, ხოლო მშრალ გვალვიან ურწყავ მიწებზე ესპარცეტის და სათითურას ნარევი.

გარდა ამისა, შიდა ქართლის და გარე კახეთის ძლიერ გვალვიან ურწყავი ადგილებისათვის რეკომენდებულია მარცვლეულ - ანუელიანი თესლბრუნვების შემოღება, სადაც შავ ანეულს უნდა დაეთმოს სახნავი ფართობის 10-15 % მდე.

საკვები თესლბრუნვების სქემები ერთმანეთისგან განსხვავდებიან სამეურნეო დანიშნულებით და მათი შედგენისას უპირველეს ყოვლისა მხედველობაშია მიღებული მეურნეობაში ამა თუ იმ სახის საკვების საჭიროება, აქედან გამომდინარე ცალ-ცალკეა მოცემული ფერმისპირა სათიბ-საძოვრის, ბრიკეტების და გრანულების დასამზადებელი, მერძეული და მესხორცული მიმართულებების მეურნეობებისათვის და მეღორეობის ფერმებისათვის გამოსადეგი თესლბრუნვის სქემები.

ამავე ჯგუფში მოთავსებულია კოლხეთის დაბლობზე, ზემო აჭარაში, სამხრეთ საქართველოს მთიანეთში და მთელ დასავლეთ საქართველოს რაიონებში მოსაწყობი თესლბრუნვების სქემები, რომელნიც ერთდროულად ემსახურებიან როგორც საკვებ მოპოვების, ისე მარცვლეულის წარმოებას.

საკვები თესლბრუნვების ერთ - ერთი ძირითადი დანიშნულებაა ზაფხულის პერიოდში პირუტყვის განუწყვეტელი დაკმაყოფილება მწვანე საკვებით. ამისათვის რეკომენდაციაში მოცემულია ეგრეთწოდებული სათეს-საძოვრის ტიპის თესლბრუნვის სქემები, რომლებშიც მრავალწლოვან ბალახებთან ერთად მონაწილეობენ: საკვები ძირხვენები და საკვები ბახჩეული, ერთწლოვანი ბალახები, სიმინდი, საშემოდგომო ქერი, სასილოსედ და მწვანე საკვებად და მრავალწლოვანი მარცვლოვანი ბალახნარევეები გამოთიშულ მინდორზე საძოვრად.

მინდვრის თესლბრუნვა

I-II. ალაზნის ვაკის მემენახეობის ზონა მეთამბაქორობით და ბარე კახეთის გეგანის მარცვლეულის და მესხორცელოვან ზონა - /ლაბოლენის, ახმეტის, თელავის, ყვარელის, საბარეჯოს, ბურჯანის, სიღნაღის, წითელწყაროს რაიონები/

რაიონი	საკვების დაბრუნება ვრცელდება	სარწყავი ურწყავი	კულტურათა მორიგება თესლბრუნვაში	ნათესების სტრუქტურა %-%-ით
1	2	3	4	5
ლაგოდეხი	0-5	ბუნებრივი ტენიო უზრუნველყოფილი	1. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 2. თამბაქო ეთერზეთოვანი კულტურები; 3. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 4. სიმინდი სამარცვლედ; 5. სამარცვლე პარკოსნები /სოიო, ლობიო/ 6. საშ. ქერი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 7. თამბაქო; 8. სამარცვლე პარკოსნები	საშ. თავთავიანები 37,5 სიმინდი-12,5 თამბაქო-18,7 სამარცვლე პარკოსნები 25,0 ეთერზეთოვანი კულტურები 6,3 სანაწვერალ კულტურები 37,5
	0-5		II პარიანტი 1. საშ. ხორბალი; 2. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად;	საშ. თავთავიანები 42,7

1	2	3	4	5
			3. თამბაქო; 4. საშ. ქერი ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 5. სიმინდი სამარცვლედ; 6. სიმინდი სამარცვლედ; 7. სამარცვლე პარკოსნები;	თამბაქო 14,3 სიმინდი 28,6 სანაწვერალო კულტურები 25,0 სამარცვლე პარკოსნები 14,5
	0-5		III პერიანტი 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 4. თამბაქო; 5. სიმინდი სამარცვლედ; 6. თამბაქო + ეთერზეთოვანი კულტურები; 7. საშ. ხორბალი; ალების შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევის თესვა;	მრავალწლოვანი ბალახები 28,6 სიმინდი 14,3 თამბაქო 21,5 ეთერზეთები 7,2
ანმეტათელავი გურჯაანი ყვარელი	0-5	სარწყავი	I პერიანტი 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 4. სოია სამარცვლედ; 5. სიმინდი სამარცვლედ;	მრავალწლოვანი ბალახი 25,0 საშ. თავთავიანები 37,5 სიმინდი 25,0 სოიო 12,5 სანაწვერალო

1	2	3	4	5
			6. საშ. ქერი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 7. სიმინდი სამარცვლედ; 8. საშ. ხორბალი, ალების შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევი	კულტურები. 25,0
	0-5	-	II პერიანტი 1. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი; 2. სამარცვლე პარკოსნები /მოთესილი ანეული/; 3. საშ. ხორბალი; 4. საშ. ქერი, ნაწვერალზე შერიანარევი ბარდა 5. სიმინდი სამარცვლედ; 6. სიმინდი სამარცვლედ; 7. საშ. ხორბალი;	საშ. თავთავიანები 57,1 სიმინდი-28,6 სამარცვლე პარკოსნები 14,3 სანაწვერალო კულტურები 28,6
	0-5	ურწყავი	I პერიანტი 1. საშ. ხორბალი 2. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად /მოთესილი ანეული/ 3. საშ. ხორბალი; 4. სამარცვლო პარკოსნები /მოთესილი ანეული/; 5. საშ. ხორბალი; 6. საშ. ქერი;	საშ. თავთავიანები 57,1 შერიანარევი ბარდა 14,3 სამარცვლე პარკოსნები 14,3 სიმინდი სასილოსედ 14,3

1	2	3	4	5
			7. სიმიინდი სასილოსედ	
			II პარიანტი	
	0-5		1. მრავალწლოვანი ბალახ-ნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახ-ნარევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი; 4. საშ. ხორბალი;	მრავალწლოვანი ბალახები 28,6 საშ. თავთავიანები 57,1 სამარცვლე პარკოსნები 14,3
			5. სამარცვლე პარკოსნები /მოთესილი ანეული/ 6. საშ. ხორბალი; 7. საშ. ქერი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახ-ნარევის შეთესვით.	
			I პარიანტი	
საგარეჯოს, სიღნაღის, წ/წყაროს	0-5	სარწყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახ-ნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახ-ნარევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი; 4. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმიინდი სასილოსედ; 5. სამარცვლე პარკოსნები, ალები შემდეგ შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად ან სოიანარევი სიმიინდი სასილოსედ	მრავალწლოვანი ბალახები 25,0 საშ. თავთავიანები 37,5 სიმიინდი 25,0 სამარცვლე პარკოსნები 12,5 სანაწვერალო კულტურები 12,5
საგარეჯოს, სიღნაღის,	0-5	სარწყავი	6. სიმიინდი სამარცვლედ; 7. სიმიინდი სამარცვლედ; 8. საშ. ხორბალი, ალები შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნა-	

1	2	3	4	5
წ/წყაროს			რევის თესვა	
			II პარიანტი	
	0-5	სარწყავი	1. საშ. ხორბალი ნაწვერალზე სოიანარევი სიმიინდი სასილოსედ; 2. სიმიინდი სამარცვლედ; 3. სიმიინდი სამარცვლედ; 4. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 5. სიმიინდი+ლობიო სამარცვლედ; 6. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმიინდი სასილოსედ; 7. სამარცვლე პარკოსნები /მოთესილი ანეული/ 8. საშ. ხორბალი	საშ. თავთავიანები 50,0 სიმიინდი 37,5 სანაწვერალო კულტურები 37,5
			I პარიანტი	
	0-5	ურწყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი; 4. საშ. ხორბალი; 5. მზესუმზირა; 6. საშ. ხორბალი; 7. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად /მოთესილი ანეული/ 8. საშ. ქერი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახ-	მრავალწლოვანი ბალახები 25,0 საშ. თავთავიანები 50,0 მზესუმზირა 12,5 შერიანარევი ბარდა 12,5

1	2	3	4	5
			ნარეგების შეთესვით.	
			II პარიანტი	
	0-5	ურ- წყავი	1. შავი ანეული; 2. საშ. ხორბალი; 3. საშ. ხორბალი; 4. საშ. ქერი; 5. ბარდა სამარცვლელ /მო- თესილი ანეული/ 6. საშ. ხორბალი;	შავი ანეული 16,7 საშ. თავთავიანი 66,4 საფურაჟე მარ- ცვალი 16,7
			III პარიანტი	
საგარე- ჯოს, სილ- ნალის, წ/წყა- როს	0-5	ურ- წყავი	1. შავი ანეული; 2. საშ. ხორბალი; 3. საშ. ხორბალი; 4. მზესუმზირა; 5. სამარცვლე პარკონები / მოთესილი ანეული/ 6. საშ. ხორბალი	
			I პარიანტი	
	5-10	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი; 4. საშ. ხორბალი; 5. სუდანურა; 6. საშ. ხორბალი, ადრე გა- ზაფხულზე მრავალწლოვანი ბა- ლახნარეგების შეთესვით	მრავალწლოვანი ბალახები 33,3 საშ. თავთავიანე- ბი 50,0 სუდანურა-16,7

1	2	3	4	5
			II პარიანტი	
	5-10	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 3 წლის; 4. საშ. ხორბალი; 5. საშ. ხორბალი; 6. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად/მოთესილი ანეული/ 7. საშ. ქერი, ადრე გაზაფ- ხულზე მრავალწლოვანი ბალახ- ნარეგების შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 43,0 საშ. თავთავიანე- ბი 43,0 შერიანარევი ბარ- და 14,0
			I პარიანტი	
	10-15	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 3 წლის; 4. საშ. ხორბალი; 5. საშ. ხორბალი; 6. საშ. ქერი; 7. საშ. ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარეგების შეთესვით	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0 საშ. თავთავიანე- ბი 50,0
			II პარიანტი	
საგარე- ჯოს, სილნა-	10-15	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა-	მრავალწლოვანი ბალახები 57 საშ. თავთავიანე-

1	2	3	4	5
ლის, წ/წყაროს			რევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 4 წლის; 5. საშ. ხორბალი; 6. საშ ხორბალი; 7. საშ. ქერი, საფურაჟეთ, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით.	ბი 43,0

III - ძ. თბილისის და რუსთავის /ქვემო ქართლის ბარი/ საბარეუბნო ზონა. გარდაგნის, მარნაულის, ბოლნისის და მცხეთის რაიონებში

რაიონი	ნაკვეთის დახმობა გრადუსობით	სარწყავი ურწყავი	კულტურათა მორიგეობა თესლბრუნვაში	ნათესების სტრუქტურა %-%-ით
1	2	3	4	5
გარდაგნის	0-5	სარწყავი	I პარმანტი 1. საშ. ხორბალი; 2. საშ. ხორბალი; ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 3. სიმინდი სამარცვლედ; 4. სიმინდი სამარცვლედ; 5. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სიმინდი სოიანარევი სასილოსედ;	საშ. თავთავიანები 50,0 სიმინდი 37,5 სამარცვლე პარკოსნები 12,5

1	2	3	4	5
			6. სიმინდი სამარცვლედ; 7. საშ. ქერი, ნაწვერალზე შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 8. სამარცვლე პარკოსნები; II პარმანტი 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი; 4. საშ. ხორბალი, ან ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 5. სიმინდი + ლობიო სამარცვლედ; 6. საშ. ხორბალი; 7. სიმინდი სამარცვლედ; 8. საშ. ხორბალი, ადების შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევის თესვა. I პარმანტი 1. საშ. ხორბალი; 2. საშ. ხორბალი; 3. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; /მთესილი ანეული/ 4. საშ. ხორბალი; 5. საშ. ქერი;	სანაწვერალ კულტურები 37,5 მრავალწლოვანი ბალახები 25,0 საშ. თავთავიანები 50,0 სიმინდი 18,7 ლობიო 6,3 სანაწვერალ კულტურები 25,0 საშ. თავთავიანები 66,8 შერიანარევი ბარდა 33,2

1	2	3	4	5
			6. ბარდა ან ცერცველა სამარცვლელ /მოთესილი ანეული/	
			II პარიანტი	
	0-5	ურ-წყავი	1. შავი ანეული; 2. საშ. ხორბალი; 3. საშ. ხორბალი; 4. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად, მოთესილი ანეული; 5. საშ. ხორბალი; 6. საშ. ქერი;	შავი ანეული 16,6 საშ. თავთავიანი ბი 66,8 შერიანარევი ბარდა 16,6
			III პარიანტი	
	0-5	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი; 4. საშ. ხორბალი; 5. სორგო ან სულანურა სასენაჟედ; 6. საშ. ქერი ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევების შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 33,3 საშ. თავთავიანი ბი 50,0 სორგო ან სულანურა 16,7
			I პარიანტი	
გარდაბნის	5-10	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის;	მრავალწლოვანი ბალახნარევი 33,3 საშ. თავთავიანი ბი 50,0

1	2	3	4	5
			რევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი; 4. საშ. ხორბალი; 5. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად, მოთესილი ანეული; 6. საშ. ქერი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევების შეთესვით.	ბი 50,0 შერიანარევი ბარდა 16,7
			II ვარიანტი	
	5-10	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშ. ხორბალი; 5. საშ. ხორბალი; 6. საშ. ქერი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0 საშ. თავთავიანი ბი 50,0
			I პარიანტი	
	10-15	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშ. ხორბალი; 5. საშ. ხორბალი; 6. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად;	მრავალწლოვანი ბალახები 42,9 საშ. თავთავიანი ბი 42,9 შერიანარევი ბარდა 14,2

1	2	3	4	5
			7. ქერი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით. II პერიანტი	
	10-15	ურწყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 4 წლის; 5. საშ. ხორბალი; 6. საშ. ხორბალი; 7. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 8. საშ. ქერი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარეუბის შეთესვით;	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0 საშ. თეთათაიანე-ბი 37,5 შერიანარევი ბარდა 12,5
			I ვარიანტი	
მარნეული ბოლნისი	0-5	სარწყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 4. სამარცვლე-პარკოსნები; 5. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 6. სიმინდი სამარცვლედ;	მრავალწლოვანი ბალახები 20,0 საშ. თეთათაიანე-ბი 40,0 სიმინდი სამარცვლედ 20,0 სამარცვლე პარკოსნები 10,0 კარტოფილი 10,0

1	2	3	4	5
			7. სიმინდი სამარცვლედ; 8. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 9. საადრეო კარტოფილი, ალების შემდეგ სამარცვლე პარკოსნები; 10. საშ. ქერი, ალების შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარეუბის თესვა II პერიანტი	სანაწვერალ კულტურები 40,0
	0-5	სარწყავი	1. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 2. საადრეო კარტოფილი, ალების შემდეგ სამარცვლე პარკოსნები; 3. საშემოდგომო ქერი ალების შემდეგ სამარცვლე პარკოსნები; 4. საადრეო კარტოფილი 5. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 6. სიმინდი + ლობიო სამარცვლედ; 7. საშ. ხორბალი	საშ. თეთათაიანე-ბი 57,2 კარტოფილი 28,6 სიმინდი სამარცვლედ 7,2 ლობიო სამარცვლედ 7,2 სანაწვერალ კულტურები 56,0

1	2	3	4	5
			I პერიონტი	
	0-5	ურ- წყავი	1. საშ. ხორბალი 2. საშ. ხორბალი; 3. სორგო სასილოსედ; 4. საშ. ქერი; 5. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. საშ. ხორბალი;	საშ. თავთავიანე- ბი 66,8 სორგო სასი- ლოსედ 16,6 შვრიანარევი ბარ- და 16,6
			II პერიონტი	
მარნე- ული, ბოლ- ნისი	0-5	ურ- წყავი	1. საშ. ხორბალი 2. საშ. ქერი; 3. სორგო სასილოსედ; 4. საშ. ქერი; 5. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად /მოთესილი ანეული/ 6. საშ. ხორბალი	საშ. თავთავიანე- ბი 66,6 სორგო სასი- ლოსედ 16,7 შვრიანარევი ბარ- და 16,7
			III პერიონტი	
	0-5	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი; 4. საშ. ხორბალი;	მრავალწლოვანი ბალახნარევი 33,4 საშ. თავთავიანე- ბი 50,0 შვრიანარევი ბარ- და 16,6

1	2	3	4	5
			5. ბარდა ან ცერცველა სა- მარცვლედ /მოთესილი ანეული/ 6. საშ. ქერი ადრე გაზაფ- ხულზე მრავალწლოვანი ბა- ლახნარევის შეთესვით.	
			I პერიონტი	
	5-10	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშ. ხორბალი; 5. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად / მოთესილი ანეული/ 6. საშ. ხორბალი, ადრე გა- ზაფხულზე მრავალწლოვანი ბა- ლახნარევის შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0 საშ. თავთავიანე- ბი 33,3 შვრიანარევი ბარ- და 16,7
			II პერიონტი	
	5-10	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი; 4. საშ. ხორბალი; 5. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. საშ. ქერი, ადრე გაზაფ- ხულზე მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 33,3 საშ. თავთავიანე- ბი 50,0 შვრიანარევი ბარ- და 16,7

1	2	3	4	5
			I პარიანტი	
მარ- ნეული, ბოლ- ნისი	10-15	ურ- წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშ. ხორბალი; 5. სორგო ან სუდანურა მწვანე საკვებად; 6. საშ. ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევიების შეთესვით. 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 50,0</p> <p>საშ. თავთავიანი 33,3</p> <p>სორგო ან სუდანურა 16,7</p>
			II პარიანტი	
	10-15	ურ- წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 4 წლის; 5. საშ. ხორბალი; 6. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად /მოთესილი ანეული/ 7. საშ. ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევიების შეთესვით. 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 57,2</p> <p>საშ. თავთავიანი 28,6</p> <p>შერიანარევი ბარდა 14,3</p>
			I პარიანტი	
მცხეთის	0-5	სარ- წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 25,0</p>

1	2	3	4	5
			<ol style="list-style-type: none"> 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 4. სიმინდი სამარცვლედ; 5. სიმინდი სამარცვლედ; 6. საშ. ქერი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 7. სიმინდი + სამარცვლე პარკოსნები; 8. საშ. ხორბალი, ადრე შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევიების თესვა. 	<p>საშ. თავთავიანი 37,5</p> <p>სიმინდი სამარცვლედ 31,2</p> <p>სამარცვლე პარკოსნები 6,3</p> <p>სანაწვერალ კულტურები 25,0</p>
			II პარიანტი	
	0-5	სარ- წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. საშ. ქერი, ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 2. სიმინდი სამარცვლედ; 3. სიმინდი სამარცვლედ; 4. საშ. ხორბალი, ნაწვერალზე შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 5. სიმინდი + სამარცვლე პარკოსნები; 6. საშ. ხორბალი; 7. საშ. ხორბალი; 	<p>საშ. თავთავიანი 57,2</p> <p>სიმინდი სამარცვლედ 35,6</p> <p>სამარცვლე პარკოსნები 7,2</p> <p>სანაწვერალ კულტურები 28,6</p>

1	2	3	4	5
			I პარიანტი	
მცხეთის	0-5	ურ-წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. საშემოდგომო ხორბალი; 2. საშემოდგომო ხორბალი; 3. სორგო სასილოსედ; 4. საშემოდგომო ქერი; 5. საშემოდგომო ხორბალი; 6. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 	<p>საშემოდგომო თავთავიანები 66,6</p> <p>სორგო 16,7</p> <p>შვრიანარევი ბარდა 16,7</p>
			I პარიანტი	
	0-5	ურ-წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. საშემოდგომო ხორბალი; 2. საშემოდგომო ხორბალი; 3. სორგო სასილოსედ; 4. საშემოდგომო ქერი, 5. საშემოდგომო ქერი; 6. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 	<p>საშემოდგომო თავთავიანები 66,6</p> <p>სორგო 16,7</p> <p>შვრიანარევი ბარდა 16,7</p>
			II პარიანტი	
	5-10	ურ-წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. საშემოდგომო ქერი; 5. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. საშემოდგომო ხორბალი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 33,4</p>

1	2	3	4	5
			ბალახნარევის შეთესვით;	
			II პარიანტი	
	5-10	ურ-წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. საშემოდგომო ხორბალი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 50,0</p> <p>საშემოდგომო თავთავიანები 33,4</p> <p>შვრიანარევი ბარდა 16,6</p>
			III პარიანტი	
მცხეთის	5-10	ურ-წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. საშემოდგომო ხორბალი; 7. საშემოდგომო ქერი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით. 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 28,6</p> <p>საშემოდგომო თავთავიანები 57,1</p> <p>შვრიანარევი ბარდა 14,3</p>
			I პარიანტი	
	10-15	ურ-	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი	მრავალწლოვანი

1	2	3	4	5
		წყავი	რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. საშემოდგომო ხორბალი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით;	ბალახები 50,0 საშემოდგომო თავთავიანები 33,4 შვრიანარევი ბარდა 16,6

IV. აღმოსავლეთ კავკასიონის მთის მაცხოვრებლების ზონა ღუშეთი, თიანეთი

რაიონი	ნაკვეთის დახრილობა გრადუსებში	სარწყავი უწყვეტი	კულტურათა მორიგეობა თესვებრუნვაში	ნათესების სტრუქტურა %-ით
1	2	3	4	5
			I პარიანტი	
ღუშეთი	0-5	სარწყავი	1. სიმინდი სამარცვლედ; 2. საშემოდგომო ხორბალი; 3. საშემოდგომო ქერი; 4. კარტოფილი; 5. საშემოდგომო ხორბალი; 6. სიმინდი სოიათი სასილოსედ; 7. საშემოდგომო ხორბალი;	საშემოდგომო თავთავიანები 57,2 კარტოფილი 14,3 სიმინდი სამარცვლედ 14,3 სიმინდი სასილოსედ 14,2 სიმინდი 14,2

1	2	3	4	5
			II პარიანტი	
ღუშეთი, თიანეთი,	0-5	სარწყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. სიმინდი სამარცვლედ; 5. საშემოდგომო ხორბალი; 6. სამარცვლე პარკოსნები; 7. საშემოდგომო ხორბალი. ალების შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევები თესვა.	მრავალწლოვანი ბალახები 28,6 საშემოდგომო თავთავიანები 42,9 სიმინდი სამარცვლედ 14,3 სამარცვლე პარკოსნები 14,2
			III პარიანტი	
	0-5	სარწყავი	1. საშემოდგომო ხორბალი; 2. კარტოფილი; 3. საგაზაფხულო ქერი; 4. სიმინდი სოიათი სასილოსედ; 5. საშემოდგომო ქერი, ალების შემდეგ სანაწვერალ სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 6. კარტოფილი; 7. საშემოდგომო ხორბალი;	საშემოდგომო თავთავიანები 42,9 საგაზაფხულო თავთავიანები 14,93 კარტოფილი 28,6 სიმინდი სოიათი სასილოსედ 14,2

1	2	3	4	5
			I პარიანტი	
	0-5	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. სიმინდი სამარცვლედ; 6. საშემოდგომო ხორბალი. ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვა.	მრავალწლოვანი ბალახები 33,3 საშემოდგომო ხორბალი 50,0
			II პარიანტი	
	0-5	ურ- წყავი	1. საშემოდგომო ხორბალი; 2. საშემოდგომო ხორბალი; 3. სიმინდი სამარცვლედ; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. საშემოდგომო ხორბალი 6. კარტოფილი	საშემოდგომო ხორბალი 67,9 სიმინდი სამარცვლედ 16,6 კარტოფილი 16,6
			I პარიანტი	
დუშეთი, თიანეთი,	5-10	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. კარტოფილი; 5. საშემოდგომო ქერი; 6. სიმინდი სოიათი სასი-	მრავალწლოვანი ბალახი 28,6 საშემოდგომო თავთავიანები 42,8 კარტოფილი 14,3 სიმინდი სასი-

1	2	3	4	5
			ლოსედ;	ლოსე 14,3
			7. საშემოდგომო ხორბალი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით.	
			II პარიანტი	
	5-10	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. კარტოფილი 6. საშემოდგომო ხორბალი; 7. სიმინდი სამარცვლედ; 8. საშემოდგომო ქერი, ალების შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევის თესვა.	მრავალწლოვანი ბალახი 50,0 საშემოდგომო თავთავიანები 33,3 კარტოფილი 16,7
			II პარიანტი	
	0-5	სარ- წყავი	1. საშემოდგომო ხორბალი; 2. კარტოფილი 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. სამარცვლედ პარკოსნები; 5. საშ. ხორბალი; 6. სიმინდი სამარცვლედ; 7. საშემოდგომო ხორბალი;	საშემოდგომო თავთავიანები 57,2 კარტოფილი 14,3 პარკოსნები 14,3 სიმინდი სამარცვლედ 14,2
			I პარიანტი	
	0-5	ურ-	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი	მრავალწლოვანი

1	2	3	4	5
		წყავი	რევი 1 წლის 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. კარტოფილი; 6. საშემოდგომო ქერი; 7. სიმინდი სამარცვლედ; 8. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით;	ბალახები 25,0 საშემოდგომო თავთავიანები 50,0 კარტოფილი 12,5 სიმინდი სამარცვლედ 12,5
	0-5	ურ-წყავი	II პერიანტი 1. საშემოდგომო ხორბალი 2. საშემოდგომო ხორბალი; 3. კარტოფილი; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. საშემოდგომო ან საგაზაფხულო ქერი; 6. სიმინდი სამარცვლედ;	საშემოდგომო თავთავიანები 66,7 კარტოფილი 16,6 სიმინდი სამარცვლედ 16,7
	5-10	ურ-წყავი	I პერიანტი 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. კარტოფილი;	მრავალწლოვანი ბალახები 33,3 საშემოდგომო თავთავიანები 50,0 კარტოფილი 16,7

1	2	3	4	5
			6. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით.	
	5-10	ურ-წყავი	II პერიანტი 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის. 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. საშემოდგომო ხორბალი ან ქერი; 6. კარტოფილი; 7. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით;	მრავალწლოვანი ბალახები 42,9 საშემოდგომო თავთავიანები 42,9 კარტოფილი 14,2
	10-15	ურ-წყავი	I პერიანტი 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. საშემოდგომო ქერი; 6. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 7. საშემოდგომო ხორბალი;	მრავალწლოვანი ბალახები 42,9 საშემოდგომო თავთავიანები 42,9 შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად 14,2

1	2	3	4	5
			მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით	
			II პერიანტი	
	10-15	ურ- წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. საშემოდგომო ქერი; 6. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 7. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევეების შეთესვით. 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 42,8</p> <p>საშემოდგომო თავთავიანები 42,8</p> <p>შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად 14,4</p>

V - შიდა ქართლის გარის სამრეწველო მესილემობის ზონა მმჭარხლემობით /კასპის, გორის, ქარაღის, საშურის რაიონები/

რაიონი	ნაკვეთის დახრილობა გრადუსობით	სარწყავი უწყავი	კულტურათა მორიგეობა თესვებრუნვაში	ნათესების სტრუქტურა %-ით
1	2	3	4	5
			I პერიანტი	
კასპი,	0-5	სარ-	1. საშემოდგომო ხორბალი,	საშ. ხორბალი

1	2	3	4	5
გორი		წყავი	<p>ნაწვერალზე შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად;</p> <p>2. შაქრის ჭარხალი;</p> <p>3. საშემოდგომო ხორბალი, ნაწვერალზე შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად;</p> <p>4. სიმინდი სამარცვლედ;</p> <p>6. საშემოდგომო ქერი, ნაწვერალზე სიმინდი სოიანარევი სასილოსედ;</p> <p>7. სიმინდი + ლობიო სამარცვლედ;</p> <p>8. საშემოდგომო ხორბალი;</p> <p style="text-align: center;">II პერიანტი</p>	<p>50,0</p> <p>შაქრის ჭარხალი 12,5</p> <p>სიმინდი სამარცვლედ 31,2</p> <p>ლობიო 6,3</p>
	0-5	სარ- წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი, ნაწვერალზე შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად. 4. შაქრის ჭარხალი; 5. სიმინდი სასილოსედ; 6. საშემოდგომო ხორბალი, ნაწვერალზე შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად. 7. შაქრის ჭარხალი; 8. სიმინდი + ლობიო სამარცვლედ; 9. საშემოდგომო ქერი, ალე- 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 22,2</p> <p>საშ. თავთავიანები 33,3</p> <p>შაქრის ჭარხალი 22,2</p> <p>სიმინდი სასილოსედ 11,1</p> <p>სიმინდი სამარცვლედ 5,5</p> <p>ლობიო მარცვლად 5,5</p>

1	2	3	4	5
			ბის შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევის თესვა.	
			I პერიონტი	
კასპი, გორი	0-5	ურ-წყავი	1. სიმინდი მარცვლად 2. საშემოდგომო ხორბალი 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. სიმინდი სამარცვლოდ; 5. საშემოდგომო ხორბალი; 6. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად /მოთესილი ანუელი/ 7. საშემოდგომო ხორბალი;	სიმინდი 28,6 საშემოდგომო თავთავიანები 57,2 შვრიანარევი ბარდა 14,2
			II პერიონტი	
	0-5	ურ-წყავი	1. საშემოდგომო ხორბალი; 2. საშემოდგომო ხორბალი 3. სორგო ან სუდანურა; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად;	საშემოდგომო თავთავიანები 60,0 სორგო ან სუდანურა 20,0 შვრიანარევი ბარდა 20,0
			I პერიონტი	
	5-10	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. ერთწლოვანი საკვები ბალახები	მრავალწლოვანი ბალახები 28,6 საშ. თავთავიანები 42,8 სიმინდი სამარცვლოდ 7,2

1	2	3	4	5
			5. საშემოდგომო ქერი; 6. სიმინდი + ლობიო სამარცვლოდ; 7. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის თესვა.	ლობიო 7,1 ერთწლოვანი საკვები ბალახები 14,3
			II პერიონტი	
	5-10	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. ერთწლოვანი საკვები ბალახები; 6. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0 საშემოდგომო თავთავიანები 33,3 ერთწლოვანი საკვები ბალახები 16,7
			I პერიონტი	
კასპი, გორი	10-15	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. საშემოდგომო ხორბალი;	მრავალწლოვანი ბალახები 42,8 საშემოდგომო თავთავიანები 42,8 შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად 14,2

1	2	3	4	5
		წყავი	რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. შერიანარევი ბარდა; 5. საშემოდგომო ხორბალი; 6. საშემოდგომო ქერი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით;	მრავალწლოვანი ბალახები 33,3 საშემოდგომო თავთავიანები 50,0 შერიანარევი ბარდა 16,7
			II პერიანტი	
საშური, ქარელი	5-10	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. სიმინდი სოიათი სასილოსედ; 6. საშემოდგომო ხორბალი, ადრეების შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით;	მრავალწლოვანი ბალახები 33,4 საშემოდგომო თავთავიანები 50,0 სიმინდი სასილოსედ 16,6
			I პერიანტი	
	10-15	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 4. საშემოდგომო ხორბალი;	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0; საშ. ხორბალი 33,4 შერიანარევი ბარდა 16,6

1.	2	3	4	5
		ურ-წყავი	5. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით;	

VI – სამხრეთ ოსეთის მემილიუმისა და მემცროვმელოზის ზონა: მიციავს V^ა მემილიუმის და მემცროვმელოზის ზონას /ცხინვალის, ზნაურის/ და V^ბ ზონას მთის მემცროვმელოზის ქვეზონას მემილიუმით /ახალგორი, ჯავა/ VI ჯავახეთის მთიანი მემცროვმელოზის და მემპარტოზილოზის ზონას /დმანისი, ბობღანოვკა, ახალქალაქი და ჭალკა/

რაიონი	ნაკვეთის დახრილობა გრადუსებით	სარწყავი უწყვეტი	კულტურათა მორიგეობა თესობრუნვაში	ნათესების სტრუქტურა %-%-ით
1	2	3	4	5
			I პერიანტი	
ახალქალაქი, წალკა	0-5	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საგაზაფხულო თავთავიანები; 4. კარტოფილი; 5. საგაზაფხულო თავთავიანები;	მრავალწლიანი ბალახები 28,7

1	2	3	4	5
			6. კარტოფილი 7. საგაზაფხულო თავთავიანე- ბი, გაზაფხულზე მრავალწლო- ვანი ბალახნარევის შეთესვით;	კარტოფილი 28,7 საგაზაფხულო თავთავიანები 42,6
			II პერიანტი	
	0-5	-	1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის; 3. საგაზაფხულო თავთავიანე- ბი; 4. კარტოფილი; 5. საგაზაფხულო თავთავიანე- ბი; 6. შერიანარევი ცერცველა ან მწვანე ბარდა საკვებად ან სენაჟად 7. კარტოფილი; 8. საშემოდგომო ხორბალი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით;	მრავალწლოვანი ბალახები 25,0 საგაზაფხულო თავთავიანები 25,0 კარტოფილი 25,0 საშემოდგომო თავთავიანები 12,5 შერიანარევი ბარ- და მწვანე საკვებად 12,5
			III პერიანტი	
	0-5	ურ- წყავი	1. კარტოფილი 2. საგაზაფხულო ქერი 3. კარტოფილი 4. შერია 5. შერიანარევი ბარდა ან ცერცველა მწვანე საკვებად ან სენაჟად 6. საშემოდგომო ხორბალი 7. კარტოფილი	საგაზაფხულო თავთავიანები 37,5 კარტოფილი 37,5 საშ ხორბალი 12,5 შერია 12,5

1	2	3	4	5
			8. საგაზაფხულო ქერი I პერიანტი	
	5-10	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის; 3. საგაზაფხულო ხორბალი; 4. კარტოფილი; 5. საგაზაფხულო ქერი 6. შერიანარევი ბარდა ან ცერცველა მწვანე საკვებად ან სენაჟად; 7. საშემოდგომო ხორბალი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვა.	მრავალწლოვანი ბალახები 28,5 საშ ხორბალი 14,3 კარტოფილი 14,3 საგაზაფხულო თავთავიანები 28,6 შერიანარევი ბარ- და მწვანე საკვებად 14,3
			II პერიანტი	
	5-10	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 3 წლის; 4. საგაზაფხულო ხორბალი; საკვებად ან სენაჟად; 5. შერიანარევი ბარდა ან ცერცველა მწვანე; 6. საშ. ხორბალი, გაზაფ- ხულზე მრავალწლოვანი ბა- ლახნარევის შეთესვა;	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0 შერიანარევი ბარ- და 16,6 საშ. თავთავიანე- ბი 16,7 საგ. თავთავიანე- ბი 16,7

1	2	3	4	5
			I პარიანტი	
	10-15	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საგაზაფხულო ხორბალი; 5. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. საშ. ხორბალი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარეგების შეთესვით	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0 საგაზაფხულო თავთავიანები 16,7 შვრიანარევი ბარდა 16,6 საშ. თავთავიანები 16,7
			ბოგლანოვის რაიონის მუშინოვისათვის	
			I პარიანტი	
ნინო- წმინდა	0-5	ურ- წყავი	1. საშემოდგომო ხორბალი 2. კარტოფილი; 3. საგაზაფხულო ქერი; 4. კარტოფილი; 5. საგაზაფხულო ქერი; 6. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად ან სენაჟად;	საშ ხორბალი 16,7 კარტოფილი 33,3 შვრიანარევი ბარდა 16,7
			II პარიანტი	
			1. კარტოფილი; 2. საგაზაფხულო ქერი; 3. შვრიანარევი ბარდა მწვანე	კარტოფილი 20,0 საგაზაფხულო ქერი 40,0 შვრიანარევი ბარ-

1	2	3	4	5
			საკვებად; 4. საგაზაფხულო ქერი; 5. ერთწლოვანი პარკოსნები თივად;	და 20,0 პარკოსნები თივად 20,0
			I პარიანტი	
	5-10	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საგაზაფხულო ხორბალი; 4. კარტოფილი; 5. საგაზაფხულო ხორბალი; 6. საგაზაფხულო ქერი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით;	მრავალწლოვანი ბალახები 33,3 საგ. თავთავიანები 50,0 კარტოფილი 16,7
			I პარიანტი	
	10-15	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საგაზაფხულო ხორბალი; 5. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. საგაზაფხულო ხორბალი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით;	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0 საგაზაფხულო თავთავიანები 33,3 შვრიანარევი ბარდა საკვებად 16,7
			I პარიანტი	
დმა-	0-5	ურ-	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი	მრავალწლოვანი

1	2	3	4	5
ნისი	0,05	წყავი	რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. კარტოფილი; 5. საგაზაფხულო ქერი; 6. კარტოფილი; 7. საშემოდგომო ხორბალი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევების შეთესვით;	ბალახები 28,6 საშ. თავთავიანები 28,6 კარტოფილი 28,6 კარტოფილი 28,6 საგ. თავთავიანები 14,2
			II პერიანტი	
	0-5	ურ-წყავი	1. საშემოდგომო ხორბალი; 2. კარტოფილი 3. საგაზაფხულო ქერი 4. სიმინდი სამარცვლედ 5. საშემოდგომო ხორბალი 6. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად.	საშემოდგომო თავთავიანები 33,3 კარტოფილი 16,7 საგაზაფხულო თავთავიანები 16,7 სიმინდი 16,7 შვრიანარევი ბარდა 16,6
			I პერიანტი	
	0-5	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. კარტოფილი; 6. საგაზაფხულო თავთავიანები, მრავალწლოვანი ბალახნარევების შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 33,3 საშ. თავთავიანები 33,3 კარტოფილი 16,7 საგაზაფხულო თავთავიანები 16,7

1	2	3	4	5
			II პერიანტი	
	5-10	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. კარტოფილი;	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0 საშ. თავთავიანები 33,3 კარტოფილი 16,7
	5-10	ურ-წყავი	6. საშემოდგომო ხორბალი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევების შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0 საშ. თავთავიანები 33,3 კარტოფილი 16,7
			I პერიანტი	
	10-15	ურ-წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის 4. საშემოდგომო ხორბალი 5. საშემოდგომო ქერი 6. შვრიანარევი ბარდა ან ცერცველა მწვანე საკვებად ან სენაჟად 7. საშემოდგომო ხორბალი, გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევების შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 42,8 საშემოდგომო თავთავიანები 42,8 შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად 14,4
			I პერიანტი	
ცხინ-	0-5	სარ-	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი	

1	2	3	4	5
ვალი ზნაური ახალ- გორი		წყავი	რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი, ნაწვერალზე შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად 4. შაქრის ჭარხალი 5. სიმინდი სამარცვლედ 6. საშემოდგომო ხორბალი, აღების შემდეგ მრავალწლოვანი ნალახნარევის თესვა II პერიანტი	მრავალწლოვანი ბალახი 33,3 საშემოდგომო ხორბალი 33,3
ცხინ- ვალი ზნაური ახალ- გორი	0-5	სარ- წყავი	1. საშემოდგომო ხორბალი, ნაწვერალზე შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად 2. შაქრის ჭარხალი 3. საშემოდგომო ხორბალი, ნაწვერალზე შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 4. სიმინდი სამარცვლედ; 5. სიმინდი სამარცვლედ; 6. საშემოდგომო ქერი. ნაქ- ვერალზე შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 7. სიმინდი + ლობიო სამარ- ცვლედ; 8. საშემოდგომო ხორბალი I პერიანტი	საშემოდგომო ხორბალი 50,0 შაქრის ჭარხა- ლი 12,5 სიმინდი 31,3 ლობიო 6,2
	0-5	ურ- წყავი	1. სიმინდი სამარცვლედ; 2. საშემოდგომო ხორბალი 3. საშემოდგომო ხორბალი	სიმინდი 28,6 ხორბალი 57,2 შვრიანარევი ბარ-

1	2	3	4	5
			4. სიმინდი სამარცვლედ 5. საშემოდგომო ხორბალი; 6. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 7. საშემოდგომო ხორბალი; II პერიანტი	და 14,2
	0-5	ურ- წყავი	1. საშემოდგომო ხორბალი; 2. საშემოდგომო ხორბალი; 3. სორგო ან სუდანურა; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. სამარცვლე პარკოსნები; I პერიანტი	საშემოდგომო ხორბალი 60,0 სამარცვლე პარ- კოსნები 20,0
	5-10	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 5. საშემოდგომო ქერი; 6. სიმინდი + ლობიო სამარ- ცვლედ; 7. საშემოდგომო ხორბალი ადგილზე გაზაფხულზე მრავალ- წლოვანი ბალახების შეთესვით. II პერიანტი	მრავალწლოვანი ბალახები 28,6 საშემოდგომო თავთაიანები 42,8 შვრიანარევი ბარ- და 14,3 სიმინდი 7,2 ლობიო 7,1
			1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის;	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0

1	2	3	4	5
ცხინ- ვალი ზნაური ახალ- გორი		წყავი	რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 3 წლის; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. საშემოდგომო ხორბალი 6. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკეებად; 7. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალ- წლოვანი ბალახნარევის შეთეს- ვით	მრავალწლოვანი ბალახები 42,8 საშ. ხორბალი 42,8 საშ. ხორბალი 42,8 შერიანარევი ბარ- და 14,4
	10-15	ურ- წყავი	II პარიანტი 1. სორგო ან სუდანურა 2. საშემოდგომო ხორბალი 3. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკეებად; 4. საშემოდგომო ხორბალი	სორგო ან სუ- დანურა 25,0 შერიანარევი ბარ- და 25,0

VII - სამცხე-თრიალეთის მცხოვრებლებსა და
მეხილეების ზონა/ახალციხის, აკინის,
ადიგანის, ბორჯომის რაიონები/

ახალ- ციხე ადი- გენი ასპინძა	0-5	ურ- წყავი	1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი;	მრავალწლოვანი ბალახები 22,3 ხორბალი 33,3
--	-----	--------------	---	--

1	2	3	4	5
			4. კარტოფილი; 5. საგაზაფხულო ქერი; 6. სიმინდი სამარცვლედ; 7. საშემოდგომო ხორბალი; 8. კარტოფილი; 9. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალ- წლოვანი ბალახნარევის შეთეს- ვით.	კარტოფილი 22,2 საგაზაფხულო ქერი 11,1 სიმინდი 11,1
	0-5	ურ- წყავი	II პარიანტი 1. სიმინდი სამარცვლედ; 2. საშემოდგომო ხორბალი; 3. კარტოფილი 4. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკეებად; 5. საშემოდგომო ხორბალი; 6. სიმინდი სასილოსედ; 7. საშემოდგომო ხორბალი;	სიმინდი სამარ- ცვლედ 12,5 საშ. ხორბალი- 50,0 კარტოფილი 12,5 შერიანარევი ბარ- და 12,5
	5-10		I პარიანტი 1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. სიმინდი+ლობიო სამარ- ცვლედ; 5. საშემოდგომო ხორბალი; 6. კარტოფილი; 7. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალ- წლოვანი ბალახნარევის შეთეს- ვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 28,6 ხორბალი 42,8 სიმინდი 7,2 ლობიო 7,1 კარტოფილი 14,3

1	2	3	4	5
			II პერიანტი	
	5-10	ურ- წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. კარტოფილი; 5. საშემოდგომო ხორბალი; 6. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 7. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით. 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 28,6</p> <p>ხორბალი 42,8</p> <p>კარტოფილი 14,3</p> <p>შერიანარევი ბარდა 14,3</p>
			I პერიანტი	
	10-15	ურ- წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშემოდგომო ხორბალი; 5. კარტოფილი; 6. საშემოდგომო ხორბალი ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით. 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 50,0</p> <p>ხორბალი 33,3</p> <p>კარტოფილი 16,7</p>
			I პერიანტი	
ბორ- ჯომის	0-5	ურ- წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 25,0</p>

1	2	3	4	5
			<ol style="list-style-type: none"> 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 4. სიმინდი სამარცვლედ; 5. სიმინდი სამარცვლედ; 6. საგაზაფხულო ქერი; 7. სიმინდი ჯობილი სამარცვლედ; 8. საშემოდგომო ხორბალი, ალუბის შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევის თესვა. 	<p>საშ. ხორბალი 25,0</p> <p>საგაზ. ქერი 12,5</p> <p>სიმინდი სამარცვლე 31,2</p> <p>ლობილი 6,3</p>
			II პერიანტი	
		0,5 ურ- წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. სიმინდი სამარცვლედ; 2. საშემოდგომო ხორბალი; 3. ლობილი + სამარცვლე პარკოსნები; 4. საგაზაფხულო ხორბალი; 5. სიმინდი სასილოსედ; 6. საგაზაფხულო ქერი; 7. საშემოდგომო ხორბალი; 	<p>სიმინდი სამარცვლედ 14,3</p> <p>საშ. ხორბალი-28,5</p> <p>ლობილი 7,2</p> <p>პარკოსნები 7,1</p> <p>საგაზაფხულო ხორბალი 14,3</p> <p>საგაზაფხულო ქერი 14,3</p> <p>სიმინდი სასილოსე 14,3</p>
			I პერიანტი	
		5-10 ურ- წყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშემოდგომო ხორბალი; 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 33,3</p> <p>ხორბალი 50,0</p> <p>სამარცვლე პარკოსნები 16,7</p>

1	2	3	4	5
			<p>4. საშემოდგომო ხორბალი;</p> <p>5. სამარცვლე პარკოსნები;</p> <p>6. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარეების შეთესვით;</p> <p>II პარიანტი</p>	
ბორ- ვომი	5-10	ურ- წყავი	<p>1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის;</p> <p>2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის;</p> <p>3. საშემოდგომო ხორბალი;</p> <p>4. სიმინდი სასილოსედ;</p> <p>5. საგაზაფხულო თავთავიანი;</p> <p>6. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად;</p> <p>7. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით.</p> <p>I პარიანტი</p>	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 28,6</p> <p>საშ. ხორბალი-28,5</p> <p>სიმინდი სასილოსე 14,3</p> <p>საგაზაფხულო თავთავიანი 14,3</p> <p>შვრიანარევი ბარდა 14,3</p>
	10-15	ურ- წყავი	<p>1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის;</p> <p>2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის;</p> <p>3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის;</p> <p>4. საშემოდგომო ხორბალი;</p> <p>5. საშემოდგომო ხორბალი;</p> <p>6. შვრიანარევი ბარდა მწვანე</p>	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 42,8</p> <p>საშ. ხორბალი 42,8</p> <p>შვრიანარევი ბარდა 14,4</p>

1	2	3	4	5
			<p>7. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით;</p> <p>II პარიანტი</p>	
	10-15	ურ- წყავი	<p>1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის;</p> <p>3. საშემოდგომო ხორბალი;</p> <p>4. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად ან სენაფად;</p> <p>5. საშემოდგომო ხორბალი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით.</p>	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 40,0</p> <p>საშ ხორბალი 40,0</p> <p>შვრიანარევი ბარდა 20,0</p>

1	2	3	4	5
			II პარიანტი	
			1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საშ. ხორბალი; 5. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. საშ. ხორბალი ადრე გაზაფხულზე ბალახნარევის შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0 საშ ხორბალი 33,4 შვრიანარევი ბარდა 16,6
	10-15	--	1. მრავალწლოვანი ბალახები 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახები 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახები 3 წლის; 4. მრავალწლოვანი ბალახები 4 წლის; 5. საშ. ხორბალი; 6. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 7. საშ. ხორბალი ადრე გაზაფხულზე ბალახნარევის შეთესვით;	მრავალწლოვანი ბალახები 57,2 საშ ხორბალი 28,6 შვრიანარევი ბარდა 14,3

IX - დასავლეთი კავკასიონის მიწის მეცხოველეობის ზონა /ლენტეხის, მესტიის რაიონები/

რაიონი	ნაკვეთის დახრილობა გრადუსებით	სარწყავი უწყვეტი	კულტურათა მორიგეობა თესლობრუნვაში	ნათესების სტრუქტურა %-ით
1	2	3	4	5
			I პარიანტი	
ლენტეხის, მესტიის	0-5	ბუნებრივი ტენიით უზრუნველყოფილი	1. სიმინდი სასილოსედ; 2. კარტოფილი; 3. საგაზაფხულო ქერი; 4. სიმინდი სამარცვლედ; 5. საგაზაფხულო ქერი; 6. სიმინდი + ლობიო სამარცვლედ	სიმინდი სასილოსედ 16,7 კარტოფილი 16,7 საგ. ქერი 33,3 სიმინდი სამარცვლედ 25,0 ლობიო 8,3
	0-5	--	II პარიანტი	
			1. სიმინდი სამარცვლედ; 2. კარტოფილი + საგ. ძირხვენები; 3. საგაზაფხულო ქერი; 4. სიმინდი სამარცვლედ; 5. ლობიო + სიმინდი სასილოსედ; 6. სიმინდი სამარცვლედ;	სიმინდი სამარცვლედ 50,0 კარტოფილი 8,4 ძირხვენები 8,4 ლობიო 8,4 სიმინდი სასილოსედ 8,4 საგ.ქერი 16,6
	5-10	--	I პარიანტი	
			1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის;	მრავალწლოვანი ბალახი 40 საგ. ქერი 40,0 შვრიანარევი ბარდა

VIII - იმერეთის მაღლობისა და რაჭა - ლეჩხუმის ქვაბურის მშენებლობის ზონა მშენებლობით მოიცავს: VIII^ა იმერეთის მაღლობის მშენებლობის ქვეზონას მშენებლობით /თერჯოლის, ზმესტაშონის, ჭიათურის, ხარაგოულის, ბაღდათის, ვანის/ და VIII^ბ რაჭა - ლეჩხუმის ქვაბურის მშენებლობის და მშენებლობის ქვეზონას / ცაგერის, აგროლაურის და ონის/ რაიონებს

რაიონი	ნაკვეთის დახელოება გრადუსებით	სარწყავი უბნები	კულტურათა მორიგეობა თესლბრუნვაში	ნათესების სტრუქტურა %-%-ით
1	2	3	4	5
I პარიანტი				
VIII,VIII ^ა და VIII ^ბ ზონებში შემავალი ყველა რაიონისათვის	0-5	ბუნებრივი ტენიით უზრუნველყოფილი	1. საშ. ხორბალი; 2. სიმინდი სამარცვლედ; 3. ლობიო სამარცვლედ, ალბის შემდეგ შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 4. სიმინდი სამარცვლედ + კარტოფილი; 5. სოია სამარცვლედ + ძირხვენიები; 6. სიმინდი სამარცვლედ;	საშ. ხორბალი 16,7 სიმინდი 41,6 ლობიო 16,5 სოია 8,4 კარტოფილი 8,4 ძირხვენიები 8,4
II პარიანტი				
	0-5	-	1. სიმინდი სამარცვლედ; 2. სიმინდი სამარცვლედ; 3. სოია სამარცვლედ + კარ-	საშ ხორბალი 14,3 სიმინდი სამარცვლედ 43,9 კარტოფილი 7,1

1	2	3	4	5
			ტოფილი; 4. სიმინდი სამარცვლედ; 5. ლობიო სამარცვლედ, ალბის შემდეგ შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. სიმინდი სოიანარევი სასილოსედ; 7. საშ. ხორბალი;	ლობიო 14,3
III პარიანტი				
VIII,VIII ^ა და VIII ^ბ ზონებში შემავალი ყველა რაიონისათვის	0-5	-	1. საშ. ხორბალი; 2. სიმინდი სამარცვლედ; 3. საშ. ხორბალი, ალბის შემდეგ ცერცველა ჩასახნავად; 4. ლობიო + სოია სამარცვლედ; 5. სიმინდი სამარცვლედ; 6. სიმინდი სამარცვლედ;	საშ ხორბალი 33,4 სიმინდი სამარცვლედ 50,0 ლობიო 8,3 სოია 8,3
I პარიანტი				
	5-10	-	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. საშ. ხორბალი, ალბის შემდეგ შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 4. სიმინდი სამარცვლედ; 5. სამარცვლე პარკონები; 6. საშ. ხორბალი ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 33,3 სიმინდი სამარცვლედ 16,7 საშ ხორბალი 33,3 სამარცვლე პარკონები 16,7

1	2	3	4	5
			3. საგაზაფხულო ქერი; 4. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 5. საგაზაფხულო ქერი მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით.	და 20,0
			II პარიანტი	
ლენტის, მესტიის	5-10	ბუნებრივი ტენი უზრუნველყოფილი	1. მრავალწლოვანი ბალახები 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახები 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახები 3 წლის; 4. საგაზაფხულო ქერი; 5. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. საგაზაფხულო ქერი მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 50,0 საგ. ქერი 33,3 შერიანარევი ბარდა 16,7
	10-15	“-	1. მრავალწლოვანი ბალახები 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახები 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახები 3 წლის; 4. მრავალწლოვანი ბალახები 4 წლის; 5. საგაზაფხულო ქერი სამარცვლად; 6. საგაზაფხულო ქერი მწვანე საკვებად მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახი 66,8 საგ. ქერი მარცვლად 16,6 საგ. ქერი მწვანე საკვებად 16,6

საკვები თესვების სქემები

საპარტეზლოს სოფლის მეურნეობის
საპეციალიზაციის I, II, III, IV და V ზონები

რაიონი	ნაკეთის დახრილობა პრაქტიკით	სარწყავი უწყვეტი	კულტურათა მორიგება თესვებში	ნათესების სტრუქტურა %-%-ით
1	2	3	4	5
I, II, III, IV, და V ზონებში შემავალი რაიონებისათვის	0-5	სარწყავი	მერძეული მიმართულების მეურნეობებისათვის	
“-	0-5	სარწყავი	I პარიანტი 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2წლის; 3. სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 4. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად, ალების შემდეგ სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ, 5. საკვები ძირხვევები; 6. ერთწლოვანი ბალახები მწვანე საკვებად;	მრავალწლოვანი ბალახი 28,6 სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ 14,3 ერთწლოვანი ბალახები მწვანედ საკვებად 14,3 საშ. ქერი მწვანე საკვებად 14,3 საკვები ძირხვევები 14,3

1	2	3	4	5
			7. საშემოდგომო ქერი მწვანე საკვებად აღრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით.	შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად 14,3 შუღულური კულტურები 28,6
			II პერიანტი	
-	0-5	-	1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. სიმინდი სასილოსედ; 5. საშ. ქერი გასაძოვებლად, გაზაფხულზე სუდანის ბალახი და სიმინდი; 6. საკვები ძირხვენები; 7. საშ. ქერი მწვანე საკვებად გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 42,8 სიმინდი სასილოსედ 14,3 საკვები ძირხვენები 14,3 საშ. ქერი გასაძოვებლად 14,3 საშ. ქერი მწვანე საკვებად 14,3 შუღულური კულტურა 14,3
	0-5	-	შერევისპირა ტესტორენა მერკეული მიმართულების შერევისათვის I პერიანტი	
			1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. სიმინდი სასილოსედ;	მრავალწლოვანი ბალახები 33,3 სიმინდი სასილოსედ 16,7 საკვები ძირხვენა 16,6

1	2	3	4	5
			4. საკვები ძირხვენები; 5. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად აღების შემდეგ სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 6. საშ. ქერი მწვანე საკვებად, აღრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით.	შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად 16,6 საშ. ქერი მწვანე საკვებად 16,6 საწვრავლო კულტურა 16,6
			II პერიანტი	
-	0-5	სარწყავი	1. სიმინდი სასილოსედ 4-7 წელიწადს ზედიზედ /გამოყოფილ მიწებზე/; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის მწვანე საკვებად; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის მწვანე საკვებად; 4. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის მწვანე საკვებად; 5. საშ. ქერი მწვანე საკვებად, აღების შემდეგ სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 6. საკვები ძირხვენები; 7. საშ. ქერი მწვანე საკვებად აღრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 42,8 საშ. ქერი მწვანე საკვებად 28,6 სიმინდი სასილოსედ 14,3 საკვები ძირხვენები 14,3 საწვრავლო კულტურები 14,3

1	2	3	4	5
			<p>თმსლბრუნვები ბრიკეტებისა და ბრანულების დასამზადებლად</p> <p>I პერიანტი</p>	
-	0-5	-	<p>1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის;</p> <p>2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის;</p> <p>3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის;</p> <p>4. საშ. ქერი მწვანე საკვებად, ალების შემდეგ სოიანარევი სიმინდი /მოსავლის ალება რძისებრი სიმწიფეში/;</p> <p>5. შვრიანარევი ბარდა, ალების შემდეგ სოიანარევი სიმინდი /მოსავლის ალება რძისებრი სიმწიფეში/.</p> <p>6. სიმინდი სოიანარევი /მოსავლის ალება რძისებრი სიმწიფეში/ ალების შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევის თესვა.</p>	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 50,0</p> <p>საშ. ქერი მწვანე საკვებად 16,6</p> <p>შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად 16,8</p> <p>სოიანარევი სიმინდი 16,8</p> <p>სანაწვერლო კულტურები 33,3</p>
			<p>I პერიანტი</p>	
-	5-10	სარწყავი	<p>1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის;</p> <p>2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის;</p> <p>3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის;</p>	

1	2	3	4	5
			<p>4. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 4 წლის;</p> <p>5. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 5 წლის;</p> <p>6. საშ. ქერი, რძისებრი-ცილისებრი სიმწიფეში ალების შემდეგ შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად;</p> <p>7. შვრიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად, ალების შემდეგ სიმინდი სოიანარევი სასილოსედი;</p> <p>8. სიმინდი ჭყინტი ტაროს ალების ფაზაში ალების შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევის თესვა.</p>	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 62,5</p> <p>საშ. ქერი მწვანე საკვებად 12,5</p> <p>სიმინდი ჭყინტი 12,5</p> <p>სანაწვერლო კულტურები 25,0</p>
			<p>სათიბ-საძოვრის ტიპის თმსლბრუნვა</p> <p>I პერიანტი</p>	
-	5-10	-	<p>1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის სათიბად;</p> <p>2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის სათიბად;</p> <p>3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის სათიბად;</p> <p>4. საკვები ძირხვენები;</p> <p>5. სიმინდი სოიანარევი სასილოსედი;</p> <p>6. საშ. ქერი მწვანე საკვებად, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით.</p> <p>7. მრავალწლოვანი ბალახ-</p>	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 50,0</p> <p>ძირხვენები 12,5</p> <p>საშ. ქერი მწვანე საკვებად 12,5</p> <p>ერთწლოვანი ბალახები 12,5</p> <p>სიმინდი სასილოსედი 12,5</p>

1	2	3	4	5
			<p>ხების ნარევი /მდელოს წივანა, სათითურა, საძოვრის კონდარი/ გამოთიშულ მინდორზე საძოვრად.</p> <p align="center">II პარიანტი</p> <p>1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის სათიბად;</p> <p>2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის სათიბად;</p> <p>3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის სათიბად;</p> <p>4. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 4 წლის სათიბად;</p> <p>5. საკვები ძირხევნები;</p> <p>6. სიმინდი სოიანარევი სასილოსედ;</p> <p>7. საშ. ქერი, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით.</p> <p>8. მრავალწლოვანი მარცლოვანი ბალახების ნარევი გამოთიშულ მინდორზე საძოვრად</p> <p align="center">მეხორცული მიმართული მუშაობის მექანიზმებისათვის</p> <p align="center">I პარიანტი</p> <p>1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის სათიბად;</p> <p>2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის სათიბად;</p>	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 62,5</p> <p>სიმინდი სასილოსედ 12,5</p> <p>საშ. ქერი 12,5</p> <p>მრავალწლოვანი ბალახები 44,5</p> <p>საშ. ქერი 22,2</p> <p>საკვები ბალჩეუ-</p>
-	5-10	-		

1	2	3	4	5
			<p>3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის მწვანე საკვებად ან სასენაჟედ;</p> <p>4. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 4 წლის საძოვრად;</p> <p>5. საშ. ქერი ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სორგო ან სულანურა სასილოსედ;</p> <p>6. საშ. ქერი ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სორგო ან სულანურა სასილოსედ;</p> <p>7. საკვები ბალჩეული /საზამთრო, გოგრა, ყაბაყი/ საკვები ძირხევნები;</p> <p>8. ჭვანარევი ან შვრანარევი პარკოსნები /ბარდა, ცერცველა, ცულისპირა/ მწვანე საკვებად, ალების შემდეგ სიმინდი ან სორგო ან სამარცვლედ;</p> <p>9. სიმინდი სამარცვლედ;</p> <p>10. საშ. ქერი ალების შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევის თესვა.</p> <p align="center">II პარიანტი</p> <p>1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის სათიბად;</p> <p>2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის სათიბად;</p> <p>3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის საკვებად ან</p>	<p>ლი 11,1</p> <p>მრავალწლოვანი ბალახები 44,5</p> <p>საშ. ქერი 22,2</p> <p>საკვები ბალჩეული 11,1</p> <p>სიმინდი სამარცვლედ;</p> <p>ჭვანარევი პარკოსნები 11,1</p> <p>მრავალწლოვანი ბალახები 55,6</p> <p>საკვები ბალჩეული + ძირხევნები 11,1</p> <p>საშ. ქერი 22,2</p> <p>პარკოსნები მწვა-</p>
	5-10	-		

1	2	3	4	5
			სასენაჟედ; 4. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 4 წლის საძოვრად; 5. საშ. ქერი ნაწვერალზე სოიანარევი სიმინდი სორგო ან სულანურა სასილოსედ; 6. საკვები ბალჩეული /საზამთრო, გოგრა, ყაბაყი/ საკვები ძირხვევები; 7. ჭვანარევი ან შერიანარევი პარკოსნები /ბარდა, ცერცველა, ცულისპირა/ მწვანე საკვებად, ალების შემდეგ სიმინდი ან სორგო სასილოსედ ან სამარცვლედ; 8. სიმინდი სამარცვლედ; 9. საშ. ქერი, არების შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახნარევის თესვა.	ნე, საკვებად-11,1
	5-10	--	<p align="center">II პარიანტი</p> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის სათიბად; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის სათიბად; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის მწვანე საკვებად ან სასენაჟედ; 4. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 4 წლის საძოვრად; 5. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 5 წლის საძოვრად; 6. საკვები ბალჩეული + ძირხვევები;	მრავალწლოვანი ბალახები 55,6 საკვები ძირხვევები 11,1 პარკოსნები მწვანე საკვებად 11,1

1	2	3	4	5
			7. საშ. ქერი სამარცვლედ ნაწვერალზე სიმინდი სოიანარევი სასილოსედ; 8. ჭვანარევი ან შერიანარევი პარკოსნები /ბარდა, ცერცველა, ცულისპირა/ მწვანე საკვებად ალების შემდეგ საკვები ძირხვევები; 9. საშ. ქერი სამარცვლედ, ადრე გაზაფხულზე მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთვისებით. <p align="center">მელოროზის შერამბისათვის</p> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის სათიბად; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის საძოვრად; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის საძოვრად; 4. საკვები ბალჩეული + საკვები ძირხვევები; 5. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად, ალების შემდეგ სოიანარევი სიმინდი სასილოსედ; 6. სიმინდი სამარცვლედ; 7. საშ. ქერი სამარცვლედ, ალების შემდეგ მრავალწლოვანი ბალახების თესვა; 8. მიწავაშლა გამოთიშულ მინდორზე.	
--	0-5	--		მრავალწლოვანი ბალახები 37,5 ბალჩეული+ძირხვევა 12,5 სიმინდი სამარცვლედ 12,5 შერიანარევი ბარდა 12,5 საშ. ქერი 12,5 მიწავაშლა 12,5

შენიშვნა: I, II, III, IV და V ზონების ურწყავ მიწებზე შემოსაღები თესლობრუნვები დაახლოებით ისეთივე იქნება, რაც სარწყავ მიწებზე. მათ შორის განსხვავება ის იქნება, რომ ურწყავ და ბუნებრივი ტენით ნაკლებად უზრუნველყოფილ მიწებზე მოსაწყობ თესლობრუნვებში მრავალწლოვანი პარკოსანი ბალახებიდან უბირატესობა უნდა მიეცეს ესპარცეტს და მისი გამოყენების ხანგრძლივობა არ უნდა აღემატებოდეს 3 წელიწადს. აგრეთვე ასეთ პირობებში მეტი ადგილი უნდა დაეთმოს სუდანურას და სორგოს და მნიშვნელოვნად უნდა შეიზღუდოს ხანაწვერალო და შუალედური კულტურების ხვედრითი წილი.

VI - ჯავახეთის მთიანეთის მეცხოველეობის ზონა და VII - სამცხე მთიანეთის მეცხოველეობის და მხილეთობის ზონა

რაიონი	ნაკვეთის სახეობა	სარწყავი მიწების	კულტურათა მორიგეობა თესლობრუნვაში	ნათესების სტრუქტურა %-ით
1	2	3	4	5
			I პერიანტი	
ახალქალაქის, წალკის, ბოვდანიოკის, დმანისის, ახალციხის, აღიგენის, ასპინძის,	0-5	სარწყავი	<ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის; 4. საგაზაფხულო ქერი სარწყავად; 5. საკვები ძირხვევნები; 6. ერთწლოვანი ბალახები მწვანე საკვებად ან სასენაჟედ; 	<p>მრავალწლოვანი ბალახები 50,0</p> <p>მრავალწლოვანი ბალახები 50,0</p> <p>ძირხვევნები 12,5</p> <p>საგ. ქერი მწვანე საკვებად 12,5</p> <p>ერთწლოვანი ბალახები 12,5</p> <p>საგაზაფხულო ქერი 4</p>

1	2	3	4	5
ბორჯომის			<ol style="list-style-type: none"> 7. საგაზაფხულო ქერი მწვანე საკვებად, მრავალწლოვანი ბალახნარევის შეთესვით; 8. მრავალწლოვანი ბალახნარევი /გამოთიშულ მინდორზე/ საძოვრად. <p style="text-align: center;">II პერიანტი</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის საძოვრად; 4. საკვები ბალახები, საკვები კომბოსტო და ძირხვევნები; 5. ერთწლოვანი ბალახნარევი; 6. სოანარევი სიმინდი სასილოსედ; 7. საგაზაფხულო ან საშემოდგომო თავთავიანი მრავალწლოვანი ბალახების შეთესვით <p style="text-align: center;">I პერიანტი</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 1 წლის სათიბად; 2. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 2 წლის სათიბად; 3. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 3 წლის საძოვრად; 4. მრავალწლოვანი ბალახნარევი 4 წლის საძოვრად; 5. საკვები ძირხვევნები, საკვე- 	<p>მარცვლად 12,5</p> <p>მრავალწლოვანი ბალახები 42,8</p> <p>საკვები ბალახები 14,3</p> <p>ერთწლოვანი ბალახნარევი 14,3</p> <p>სოიანარევი სიმინდი 14,3</p> <p>საგ. ან საშ. თავთავიანი 14,3;</p> <p>მრავალწლოვანი ბალახები 52,7</p> <p>საკვები-ძირხვევნები 7,1</p> <p>საკვები ბალახები 7,2</p> <p>საგ. ან საშ. თავთავიანი 14,3</p> <p>ერთწლოვანი ბა-</p>
	0-5	სარწყავი		
	5-10	ურწყავი		

1	2	3	4	5
		ლი	ბი ბაღჩეული; 6. ერთწლოვანი ბალახები მწვანე საკვებად; 7. საგაზაფხულო ან საშე- მოდგომო თავთავიანები მრავალ- წლოვანი ბალახების შეთესვით.	ლახები 14,3
	5-10	ურ- წყავი ბუნებ- რივი ტენით უზრუნ- ველ- ყოფი- ლი	II პერიანტი 1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის; 3. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 3 წლის; 4. საშ. ხორბალი; 5. შერიანარევი ბარდა მწვანე საკვებად; 6. საშ. ხორბალი ადრე გა- ზაფხულზე მრავალწლოვანი ბა- ლახების შეთესვით;	მრავალწლოვანი 50,0 საშ. ხორბალი 33,3 შერიანარევი ბარდა 16,7

VIII - იმპერატის მაღლოზისა და რაჭა - ლიქს უმის
ქვაბულის მშენებლობის ზონა და IX დასავლეთი
კავკასიონის მთის მშენებლობის ზონა

რაი- ონი	ნაკვეთის დახარისხება გრაფიკული	სარწყავი ურწყავი	კულტურათა მორიგეობა თესობურუნვაში	ნათესების სტრუქტურა %-%- ით
1	2	3	4	5
ზესტ. თერჯ. მაიაკ. ვანის, საჩხ. ჭიათ. ამბროლ. ცაგერ. ონის,	0-5	ბუნებ- რივი ტენით უზრუნ- ველ- ყოფი-	1. მრავალწლოვანი ბალახები 1 წლის სათიბად; 2. მრავალწლოვანი ბალახები 2 წლის სათიბად; 3. მრავალწლოვანი ბალახები 3 წლის საძოვრად; 4. საკვები ბაღჩეული + საკ- ვები ძირხვენები;	მრავალწლოვანი ბალახები 42,8 საკვები ბაღჩეული + ძირხვენები 14,3 ერთწლოვანი ბა- ლახები მწვანე საკ- ვებად 14,3

1	2	3	4	5
ლენტი- სის და მესტი- ის		ლი	5 ერთწლოვანი ბალახნარევი მწვანე საკვებად; 6. სოიანარევი სიმინდი სასი- ლოსად; 7. საგაზაფხულო ან საშ. ქე- რი, მრავალწლოვანი ბალახ- ნარევის შეთესვით.	სიმინდი სასილო სულ 14,3 საგაზაფხ. ქე- რი 14,3
	5-10	“-	II პერიანტი 1. მრავალწლოვანი ბალახები 1 წლის სათიბად; 2. მრავალწლოვანი ბალახები 2 წლის სათიბად; 3. მრავალწლოვანი ბალახები 3 წლის საძოვრად; 4. მრავალწლოვანი ბალახები 4 წლის საძოვრად; 5. საკვები ძირხვენები + საკ- ვები ბაღჩეული; 6. ერთწლოვანი ბალახნარევი მწვანე საკვებად; 7. საგაზაფხულო ან საშე- მოდგომო თავთავიანები მრავალ- წლოვანი ბალახნარევის შე- თესვით.	მრავალწლოვანი ბალახები 57, საკვები ძირხვე- ნები 14,3 ერთწლოვანი ბა- ლახები 14,3 თავთავიანები 14,
“-	5-10	სარ- წყავი	III პერიანტი 1. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 1 წლის სათიბად; 2. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 2 წლის სათიბად; 3. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 3 წლის საძოვრად; 4. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 4 წლის საძოვრად; 5. მრავალწლოვანი ბალახნა- რევი 5 წლის საძოვრად; 6. საშ. ან საგ. ქერი საძოვ- რად; 7. საშ. ქერი სამარცვლელ ადგი- ლის შემდეგ მრავალწლოვანი ბა- ლახნარევის თესვა;	მრავალწლოვანი ბალახები 71,4 ქერი საძოვრად 14,3 საშ. ქერი სა- მარცვლელ 14,3